

KATHOLIKUS NÉPLAP.

13. szám.

Megjelenik a lap hetenkint egyszer, Szerdán. Minden hónapban egy fél iv pótlékkal. Előfizethetni rá Pesten a Szent-István-társulat ügyökénél: cukorutóza 6-ik szám. földszint, sa szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapesten kihordással félelvre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félelvre 1 ft. 20 kr. pp.

Pest, mártius 28. 1855.

Nagyobb csőd-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjért közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árnak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” címezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

Levelek a sziráki kurátorhoz. *)

Bodva, febr. 28. 1855.

D. a J. Kr.

Edes öcsém Mihály! Nem tudom, mikor találkozhatunk, mert a hó nagy, mellyben botoralni nem magamforma öreg embernek való, meg olálkodó farkasokról is beszélnek; pedig ugy szeretném neked szóval elmondani, mi történt ma velem! Vedd tehát legalább levél által a történetet, hogy mielőbb részese légy az én érzéseimnek.

Ma korán reggel egy suhancz szolgálfiu topant be hozzám, s kért, hogy hivatnám el a tisztelendő urat egy beteghez, ki az ő istalójokban fekszik. „Igen beteg, ugymond, nevét nem tudom; két napja, hogy nagynehezen oda vándorogott; a gazdam megengedte neki, hogy az egyik üres szegletben szalmán ott fekhessék; egyegy kis vizet én adogatok neki. Azt mondta, hogy református, de nagyon kért, hogy a papista tiszt. urat hijam meg hozza. Csak siessen kurátor bácsi, mert ő igen nagyon beteg, talán még élve találják.” „Jól van fiam, mondám én neki, eredj haza, vigasztald őtet s mondd meg neki, hogy kívánsága nem sokára teljesedni fog.” Erre körülnézék, kit lehetne Vámosra elküldenem, de senki sincs: Józsi fiam már az erdőre indult, szomszédom fiamnak pedig, ki illyes esetben máskor szívesen segített, eszímaja nincs. Mit volt mit tennem, mint botot véve, köszvényes lábaimmal utnak indulnom. Nem panaszkép mondom edes öcsém! tudod, hogy a jó ügy mellett egyetmást szívesen len-

dítek. Hogyis panaszkozhatnám én egy kis fáradságért, ha felebarátom lelke forog kérdésben, midőn Jézus a mi lelkeinkért 33 esztendeig annyit fáradozott? Egy lélek több, mint a világnak minden java, kinese, dicsősége. Egy haldoklónak kívánsága szent még a pogány előtt is. És én legnagyobb jötevőmnek tekintem már előre azt, a ki halalos agyamhoz, melly már ugy sem lehet messze, fogja vezetni lelki atyamat. Sajnálhatnam-e tehát én fáradságomat, ha az által egy szegény léleknek testi fájdalmai között e világra békeséget és nyugodalmat, a másakra pedig örök üdvösséget eszközölhetek? Így gondolkodtam az uton, és ezen gondolatok megkettőztették lépteimet, elfelejtették velem lábam fájdalmát, s a tiszt. urral csak hamar is ott termettünk a kijelelt háznál. A szolgálfiu már a kapuban várt s bevezetett az istalóba, hova plebános ur csak kétrét görnyedve juthatott be (de minek is nőtt meg saját bajára illyen magosra). A beteget egy szegletben félig ülve s egy rozsz guba-darabbal betakarva talaltuk; erősen szedte a lélegzetet, s midőn minket meglátott, feljebb akart ülni; de erőtlensége miatt visszahanyatlott. Mellette kényelmesen hevert s kérődzött egy harmadfű tino. A lelki atya vigasztaló szavakat intézett hozzá, oda nyujtván neki a feszületet, hogy esókolja meg annak képét, ki érette illyen istalóban született, s iszonyu kínzások után a kereszten holt meg. Ezt miutan megtette, töredezett és hörgő hangon ekkép kezdett szólani: „Óh atyam, epedve vartam magamhoz, bocsásson meg, hogy ide fárastottam! En reformátusnak születtem; de egész életemben az volt óhajtásom, bárcsak a katholicus hitben halhatnék meg. Több esztendei

*) Tévedésből elkésett.

Szerk.

katonaskodásom után szolgálcselédkedtem; a betegség azonban utolért; gazdám, ki többé hasznomat nem vehette, a mult aratás után házatól elhajtott; s azóta ha az egyik istsalóban meg nem szenvedtek, a másikba húzódtam. Latom, hogy végem elközelgetett: az egész világ elhagyott, csak Istenem ne hagyna el! Oh atyám, ne tekintse nyomorú helyzetemet, hanem legyen segítségemre utolsó oramban, vezesse szegény lelkemet teremtő Istenemhez!"

Ekkor a lelkiatya is a maga dolgához látott, én is a magaméhoz, azaz ő oktatta a beteget sz. hitünk főzükkeiben s kivette hitvallását; én pedig a szükségeselek elkészítéséhez fogtam, t. i. a fejjőszéket a beteg mellé helyeztem, hogy arra üljön majd gyóntatáskor a lelkiatya; aztán körültekintettem, hol készítsek illő helyet itt a barmok közt, a végső nyomorúság e helyén a legméltóságosabb szentségnek. De a szükséggel megszokott jönni közönségesen a gondolat is. A jászolban t. i. az izéket összerakosgattam, erre ráillesztettem kalapomat, beütöttem tetejét s beterítettem kendőeskémmel. Plebanos ur kitalálta, mit akarok, s oda tette a szentséget, én pedig, míg ő dolgoz a beteggel végezte, a jászol előtt leborulván, ekkép elmélkedtem: „Megváltó Jézusom! bocsasd meg, hogy 1855. esztendő mulva ismét barmok közé a jászolba kerültél; Bethlehembben is, Bodván is az embernek szivtelensége okozta ezt. Akkor ennyire megaláztad magadat, hogy megadjad az angyaloktól hirdetett békét a jóakaratu embereknek: most megaláztad ide magadat, hogy egy nyomorú s az egész világtól elhagyatott embertársunk szívének megadjad azon békességet, mellyet e világban hasztalan keresett. A te kegyességed, szereteted, jóvoltod ott és itt valóban egyformán nagy, egyformán véghetetlen. Bethlehembben a jószívü pásztorok mentek a jászolhoz, hogy imadjanak: itt egy bünös vén szolgál borul a föld porába előtted, ki vajha a helyett, hogy most számtalan bünéinek bocsánataért könyörögni kénytelen, a magusok példája szerint atany helyett szívének szeretetét, temjén helyett imádságának buzgóságát, mirha helyett testének üdvösséges sanyargatását ajánlhatná fel!" Elmélyedésemből csak a lelkiatya intése ébresztett fel, ki már a beteg gyóntatásához akart látni. De hidd el édes Mihály öcsém, olly jól esett nekem ekkép ott a jászol előtt elmélkedni, hogy még most este is, midőn számodra ezen sorokat írom, édesen esik lelkemnek arra visszaemlékezni. — A betegnek további ellátását nem írom le; mert ugyis eleget látod te ezt velem együtt.

Aztat azonban feljegyzem, hogy midőn betegünk az utolsókenetben részesült, észrevehetőképen elkezdett gyengülni, melle tetemesebben hörgött, lélegzete egyenetlenné vált, s midőn plebanos ur vele imádkozván e szavakat mondotta: „Jézusom! te beszalltál az én lelkembe: engedd, most bünös megtörődött lelkemet felszállani sz. országodba!" — egy hosszú mély lélegzetvétel után feje mellére biccent — — meghalt. „Adj Uram neki örök nyugodalmat!" — mondottuk felette mindketten; s plebanos ur befogta szemét, én pedig kinyújtóztattam lábát, s kendőeskémmel, melly elébb az Oltári-szentség alatt volt, felkötöttem állat. — Holnapután reggel lesz a temetése; én majd meghuzom neki a harangot. Tudom, hogy testét nem sokan fogják kísérni sirjához; de hiszem, hogy lelkét annal több angyal vezette Isten királyi székéhez.

Este van, gyermekeim alszanak, esendességgel mindenütt; de az én szemeimet még egyre kerüli az álom. Folytatom hat leveletem, s leírom számodra édes Mikályom az e napoa velem történetek feletti gondolatimat. Ha talán eluntad volna már olvasni, tedd félre most s vedd elő akkor, ha majd ismét kedved kerekedik hozzá.

— A világ vénletére sem akar javulni. Dicséri, magasztalja, körülrajongja a szerencsét: megveti, elhagyja a szerencsétlent, tudni sem akar a boldogtalanról. Ime mig szazankint allják körül a buja, de hatalomban levő szerencsés Heródest: ezettel itatják a szenvedő szomjazó Jézust! Valóban, a világ önmaga igyekszik szegényeire nézve siralomvölgyévé tenni e földet. Szegény, szerencsétlen, a világtól elhagyatott embertársaim! tehát részetekre nem hozott volna vigasztalást a kegyes Jézus? Oh hozott: hiszen ő maga, kit az ég és föld be nem foghatnak, bocsátkozik le hozzátok; és rendelt egy látható anyaszentegyházat, e jó, e kegyes anyát, melly akkor küldi hozzátok felszentelt szolgálját, midőn a világtól egészen elhagyattatva, vigasztalásra, batorításra, lelki nyugodalomra legtöbb szükségtek van. E jó anya egyik gyermeket sem veti meg, vagy hanyagolja el; hogy is tehetné ezt, miután mindeniknek lelkeért egyiránt föllyt Jézusnak megbecsülhetetlen drága vére. Illyen jó anya, ezen anyaszentegyház mellett teszünk mi mint kurátorok édes Öcsém egy kevés szolgálatot. Azért kérkedjék bárki magas hivatalával, gazdag jövedelmével: ez engem nem bánt; én szeretem, én becsülöm hivatalomat, s tudom édes Mihályom, hogy te is meg vagy elégedve híresneves sziráki kurátorsággal. Azt ugyan egész életemben ohajtottam volna, hogy parochialis

helyen szolgáljak; de ha Istenem kegyes végzése csak filialis helyet juttatott részemre, legyen meg ebben is az ő sz. akaratja.

— Szalmára kiterítve alussza örök álmát a mi halottunk. Nem fekszik ő feketével bevont és aranyos csillagokkal ékesített házban; emberek körülötte nem virrasztanak imádkozva és énekelve; nem világít halottas ágya körül a sárga viaszgyertyák kettős sora. Istálóban fekszik, sötétség veszi körül, virrasztók helyett az oktan barmok egykedvűleg kérődznek mellette, egy rongyból áll szemfedele. Így fekhett egykoron holtá után az evangéliumi Lázár. — Te, és én és mindnyájan egykor szinte halottas ágyra kerülünk. De ha tőlem függ, én örömeztőbb választom a Lázár szalmavaczkát, rongyait, elhagyatottságát nyugott és békés halálával, mint a dúsgazdag csillogó ravatalát, számos szolgáit, fényes temetését már halálában szétmarcangolt s halála után pokolra vetett lelkiismeretével. A világ elég balgatagol azt tartja, hogy a földi javak teszik egyedüli boldogságunkat; én velem, ki 40 esztendő kuratorságom alatt a haldoklók körül gyakran megfordultam, hosszú élettapasztalásom nem ezt hitette el. „Mindent a vég választ!” azt tartja még a közmondás is: életünk vége pedig nem a földi vagyont, kincsét, jólétet, tiszteletet, hanem a csendes lelkiismeretet és nyugott halált mutatja boldognak. Erre törekedjünk mi édes Mihályom! ez legyen ezélja a mi még hatralevő néhány napjaink törekvésének.

— Valahol azt olvastam, hogy azon jászolnak, mellyben kiseded Megváltónk a bethlehemi istálóban feküdt, egy darabja Romának valamely-lyik templomában őriztetik, s a legnagyobb tiszteletben tartatik. Ez méltó is, mivelhogy akkora jászol szolgált a legszentebb oltárul. De hát az én kalapom nem volt-e ma oltár? Nem ugyanazon szent test volt-e reá helyezve, mellyet a Szűz-anya pólyákba takargatva a jászolba fektett? Én is megbecsülöm hát már ezentúl e kalapom: csak ünnep s vasárnapokon teszem fel, s feltétel előtt mindannyiszor megcsókolom tetejét, gyermekeimnek pedig meghagyom, hogy holtom után velem temessék el. Gondol legyen édes Öcsém, e végső akaratom teljesítésére, ha a természet rendje szerint én csakugyan hamarabb szállok síromba; mert azt hiszem, hogy még ott is könnyebben fogok nyugodni kedves kalapommal.

Illy gondolatok közt a Jézuska nevében nyugalomnak hajtom már fejemet. Jó éjszakát neked is, jó éjszakát!

szerező szomszédod és komád

Pályinkás Kovács Mihály, bodvai kurátor.

Viszhang

a vasárnapi iskolák ügyében.

A „Kath. Néplap” folyó évi 6-dik számában kitűzött és a vasárnapi iskola életbeléptetését tárgyzó pályakérdés megfejtéséhez nyanezen lap 8-dik számában megkezdett, a 9-dikben bevégezt gútai közlés, az ottan már létező vasárnapi iskolákat mutatván fel mintául, a belsejüket illetőleg annyi tárgyismerettel bővelkedő anyagot szolgáltat, miszerint javaslatai hazaszerte biztosan elfogadhatók, mintaképe biztosan utánosztható. Ugyde, hány község nem lehet szerencses, olly nemeskeblű partfogót, bőkezű jótétet találni, mint a gútai! Mert hiszen tudjuk, mikép azon kegyuraság, melly a mult időkben áldozat készségeért magasztalták, jelenleg azt mondja: „Az urbéri viszonyok megszüntével egykori jobbágyomnak tulajdonává lett a föld, melly az én sajátom vala, miszerint ő birtokos társammá lett: ennél fogva igazságosan a kegyuraság terheiben is osztályos társammá kell lennie; én tehát nekie ima- és tanházat nem építek, mint hajdan, hanem e ezélra csak kezét foghatok vele birtokaránylag.” Hát a hol kegyuraság soha sem létezett, hol évek küzdelmei által sem lehetett kivívni, hogy az egyetlen tanodai terem illedelmes ablakkal és fűtésekkel elláttassék, hol az iskola-tanító udvarkerítése és kapuja még egy század mulva sem bírna elkészülni: ott ki és mi módon fogná a vasárnapi iskolák használatára szolgáló épület költségeit kiteremtetni? Avagy ha ez megszületnék is, vajmi kevés népet találhatni, a gútaihoz hasonlót, melly első felszólításra annyira betölténé a vasárnapi új tanodát, hogy annak üléspadai a teher súlya alatt ropogni kénytelenek; mert vannak népek, kik ha komolyabb intézkedéstől nem tarthatnak, pusztán szóra üresen fogják hagyni a tanteremeket. De ha ez sem történék is: például, két vagy három fiók-egyházu plebánián, hol segédlelkész tarthatásra nincs forrás, a távol helységek egy tanítóit a két neműek külön oktatásában mikép fogja vezetni, támogatni, szükség esetében helyettesíteni egy maga a többfelé nem osztható plebanos? Bizonyára mielőtt tervezett vasárnapi iskoláink küszöbén beléphetünk, sok nehézségek gördülnek lábunk elébe: ezen nehézségeket figyelemre venni, és elhárításuk módját tárgyalni jelen sorok feladata.

Mint minden jó ügynek, úgy a tervezett vasárnapi iskoláknak is, noha már magas kormányilag megrendelvek, hogy életbe léphessenek, nem kevés akadályokat kell leküzdeniük. Legelső sok helyt: a kellő épület hiánya. Mert, hogy a kétnemű ifjak oktatására két külön terem szükséges, önkényt következik; e tekintetben tehát nincs akadály ott, hol már létezik két teremű iskola; de hány falusi községet találhatni, mellyben az egyetlen iskolai terem is olly nyomorult, mi a ezélnek meg nem felelhet? Igaz, már a közel mult évben magas kormányilag parancsoltaték az elemi iskolákban a fiuk és leányok elkülönzése: de az e végre szükséges, egyszersmind a vasárnapi iskoláknak is szolgálatot teendő két terem alakítása tekintetéből a magukra hagyott lekipásztörök — igen kevés kivétellel — sohasem leendének képesek, hivatkozott önkénytes áldozatra birni. Ezen állítást felesleges volna indokolni azok előtt, kik ismerik az alsó rendű népet: noha ennek szegénysége miatti panasza sem alaptalan menség mindenkor; de a többséget ellenszegülésre hangoló, ekkint a szent ügyet megbuktató szájhősök sem

hiányának soha. Hogy tehát a vasárnapi iskolák két-
reme falusi helyeken is megalakulhasson, a magas kor-
mánynak kell fellépni: mi valószínűleg javaslatunk nél-
kül is megtörténnék. Azonban, mi elmondjuk mégis ese-
kely nézetünket; miszerint a helységek, népességek te-
kintetéből, legalább 3 osztályba lennének sorozandók: és
részükre ugyanannyi iskolai rajz készítették, a költség-
kivetés mellékletével; aztán biztatnák meg a járásbírók,
hogy az illető községek bírái- és lelkeszeivel értekezve
határozzák el, nekik melyik rajz szerint szükség vagy
ujat építeni, vagy a régit észszerűleg módosítani: ennek
kivitele hasonlóan a járásbíroságnak tétetnek kötelessé-
gévé oly rendelet mellett, miszerint az építménynek egy
nyár lefolytával mulhatlanul állnia kell. Ugyde, azon
kérdés merül fel: Hát a költségek miféle forrásból fedez-
tessenek? Ha jótévő önkényt nem vállalkozik, mint Gú-
tán történt, akkor természetesen fizetünk birtok-arány-
lag és pótdadó útján: hogy ennek így kell történni kivé-
tel nélkül mindenhol, még a volt kegyurasági helyeken
is, kétséget nem szenved; mert noha az újabb viszonyok-
hoz még nincs módosítva a kegyuri kötelezettség, de hogy
ugy fog szabályoztatni, mint a volt urbéri birtok osztá-
lyoztaték: ezt az osztó igazság kívánja. És ez nem a mi
elmetalálmányunk, hanem általános hangulat. Azonban az
egyházi alapérték védnöksége alatti egyházakra, főleg
olyan vegyes vallású községekre nézve, hol tetemes ki-
sebségben állanak a katolikusok, kik ha néhol fejenként
eléggé számosak is, de birtok tekintetben, sok okoknál
fogva, annyira gyöngék, miszerint nem képesek az egy-
házi épületek újbóli állításának költségeit viselni: ezekre
nézve tehát mind a katolicismus érdekében, mind a
népnevelési szent ügy tekintetéből ohajtandó: ha a ma-
gas kormány, az ájtatos mult idők jogai- és szokásaként,
az egyházi alapérték penztárát megnyitni méltóztatnék,
hogy annak kifolyásából a szóban lévő vasárnapi iskolák
alkotmányai léteyerjenek; mi, hogy meg is történnék,
nem lehet kételkedni a nélkül, hogy a magas kormány
atyai érzülete meg ne sértetnék. Ennyiből áll nézetünk,
miszerint mindenhol, még a szegényebb falvakban is
megalakulhat a vasárnapi iskolák életbe léphetésének fő-
kelléke, a két terem. Népesítésöknek akadályait pedig kö-
vetkezőleg lehetséges elhárítani.

A katolikus papoknak valamint világszerte, ugy
Magyarhonban is a legrégebb idők óta pásztori kötele-
ségeik közé tartozott népüknek családi összeírása, mit
nemelyek minden harmadik évben, mások évenként tel-
jesítének: ez annál rendszeresebben történhetik ezentul,
mivel az újabb kormány-rendeletek szerint a legutolsó
falvakban is számokkal jelölve a házak; illetően össze-
írások után tehát, valamint ekkorig mindenik egyes lel-
kész a házaspároknak és a 6-12 és iskolakötelezett gyer-
mekeknek névjegyzékét évenként megkésztíté: ugy jövőre
a vasárnapi iskolakötelezettekéről is külön jegyzéket ve-
zetni tartozzék: mi hogy annál pontosabb lehessen, és
hogy az illető növendékeknek a kibúvárra semmiféle ajtó
se hagyattassék, következő szabályokat vélnők alkalmaz-
zandóknak.

1) Az állandóul helyben lakó, akár fekvő birtoku, a-
kár napszámos, kézműves vagy bár miféle állapotú csalá-
dok pontos névjegyzékének birhatása nem lévén nehé-
séggel egybekötve, a költözködő idegenekre nézve ohaj-
tandó oly értelmű kormány-rendelet: miszerint ha vala-
mely külső család, egy vagy csak félévi időszakra is, a
községbe kíván betelepüdni, miután bekebelezetési enge-
délyt nyerendő magát igazolnia kell a helyi hatóság előtt;

ez köteleztessek azon családoknak nem és időkör szerinti
névjegyzékét haladéknélkül megküldeni az illető lel-
készeknek, ki lajstromába igtatandja az új családoknak neta-
lán köznapi és vasárnapi iskolakötelezett tagjait, tőlök
multjokat illető iskolai bizonyítványt követelvé, mil-
lyennel újbóli elköltözésök esetében hasonlóan ellá-
tandók.

2) Köteleztessek a czehek a mesterinasokról, a
mint felfogadtatnak, az ujonnan érkezett vándorlegé-
nyekről, a mint elhelyeztetnek, vagy egyik műhelyből a
másikba általattetnek, följegyezve tartózkodásuk házának
számát, jelentést tennia az illető lelkeszeknek: ki által az utóbbi-
aknak vándorlásuk folytatása vegetti távozásuk esetében,
vándorkönyveikbe egyház pecsétével hitelesített bizo-
nyítvány irattassék, a vasárnapi iskolázást és nőtlenégi
állapotot illetőleg. Illyetén intézkedés sok akadályokat
fog jövőre elhárítani, mik ekkorig gyakorta utját állották
a mesterlegények házasságának, és nem kevés kellemetlen
surlódásokra, még botrányokra, törvénytelen házasságok-
ra is okot szolgáltatnak. Önkényt értetődik, mikép az em-
litett bizonyítvány az inasok felszabadulásának, a legé-
nyek czehebe állhatásának egyik főkellékévé tétessék.

3) Legyen mind a ti-, mind a nőcselédeknek, a mes-
terlegényekéhez hasonló könyvük; és minden egyes köz-
ségben felállítatván a cselédrendszer: a cselédek irányá-
ban vétessenek foganatba azon szabályok, melyek a 2.
szám alatt a mesterinasok- és legényekről mondatnak. Fe-
lesleges pedig emlitünk, mikép mindennemű mezei pász-
torok és bojtárok a cselédek osztályába sorozandók.

4) Egy keresztény államnak sem szabad behunyt
szemmel nézni azt, hogy az alacson önzés növekedése,
az emberbaráti szeretet hanyatlása miatt, naponként több
és több vagyontalan árva gyermek szemetem kénytelen
nőni, épen azért társadalom szemetévé, emberiség gyula-
zatává válik; valamint tehát minden község éllemezzi sa-
ját koldusait, mennyiben ezek illetéköket házonként kiké-
regetik, vagy néhol a házalás tiltva lévén, szegényipó-
totezet létezik: hasonlóan minden község azon árváiról,
kiket a szeretet felkarolni nem akar, köteleztessek gon-
doskodni, még pedig ugy, hogy az árvák biztos szállással,
élelemmel és ruházattal ellátatván, a köznapi és vasárna-
pi iskolákat akadály nélkül gyakorolhassák. Ha így nem
intézkedik az árvák javára az állam, később aztan türje,
ha nevelés-hiány következtében aljas jelleműekké, és ez
által magának az államnak ostromaiva kelle vállalniok. Mi-
után tehát elérkezettnek látszik az idő, mikor a magas kor-
mány atyai érzelmeit, mik nemes kebelében sohasem hiá-
nyoztak, szabadon kifejtheti: ohajtandó volna, ha az el-
hagyatott árvák irányában törvény által pótoltatnék ki,
a mit tőlök megtagad a köteleztessek-feledő emberbaráti
szeretet. E végre nézetünk szerint, szükségtelen lenne
az atyáskodó kormánynek költséges árvaházakat alapítani;
hanem minden községben találtatnak vagyonaikhoz a-
ránylag kevés vagy semmi gyermekü házaspárok: ezeket,
ugy látszik, maga a gondviselés is mintegy mások gyám-
jaivá tüzte ki, midőn több vagyonnal, mint családokkal áldá
meg; szólittassanak fel tehát kormányilag, mi ha czeletra
nem vezetne, ajándékoztassanak meg törvényileg egy-
két árvával, ezek részére nem követeltetvén valamely
pompás ellátás, csak hogy lealacsonyító helyzetben ne tar-
tassanak. Aztan legyen minden községben egy árvabi-
zottságnak; mely egyetlen árvát se engedjen elhagyott-
ságtan sinyleni, a törvényes gyámság alá helyezettek
pedig hónaponként megtekintse, miszerint felőlök a köz-
ségi előljárással, a járásbíroság útján, értesítést ad-

jon az
ház p
hez ta
piazo
meikk
ságha
tésök
Mert
dosko
nyei z
rüljün
volna
tunk
atya é
is szer
válvár
lenek.

U
tokat
vasár
szithe
kenti

M
koruk
20-2
iskola
vagy
nák g
torok,
beteg
sen; k
roztas
jes elr
tíress
hanem
meste
nyítés
ság fe
záróla
hatósa
és püs
tóságh
nyeröl
ügyér

A
nak é
gas k
dókna
lat alá
tan és
tanuln
a föld-
ha a j
csak s
ügyvé
évekig
szabad

*) E
va
rö
cz
la

jon az országos neveiőli Hatósághoz, mit aláírni és egyház pecsétével hitelesíteni az illető lelkészeknek teendőihez tartozzék. Csak így lehetend az utózákon csatangoló, piaczkokon ácsorgó, az által menőket alkalmatlan kérelmekkel ostromló, és rendszerint aljas erkölcsi roulott-ságba süllyedő árvákat, emberibb módon leendő neveltetésők végett aköznap és vasárnapi iskolák körébe bevonni. Mert hiszen, nem a mi testvéreink-e ők? Miért nem gondoskodunk tehát rólok testvérileg? Adjunk hátát a menyeyi Atyának, hogy nekünk jobb sors jutott: és könyörüljünk az ő gyermekein, meggondolván, mily beosvolna reánk nézve is hasonló könyörület, ha rea szorultunk volna. Azonban, az árvák osztályába nem csupán az atya és anya nélküli gyermekeket, hanem azon szülőkét is szeretnők sorolni, kik a kenyér keresetre képtelenné válván, családuk ruházására és élelmezésére elégtelenek. —

Ugyde, az iménti négy pont még csak azon javaslatokat foglalja magában, miszerint az illető lelkészek a vasárnapi iskolakötelezettekéről pontos névjegyzéket készíthetnek: rendin van tehát a kötelezendők éveit, és mikénti kötelezettségük modorát meghatározni.

Minden fi- és nő-gyermekek, ifjak, hahogy 12 éves korukat már betöltötték és köznap iskolába nem járnak, 20—22 évig, ha épen házasságra lépének is, a vasárnapi iskolák körébe tartozzanak: legyenek bár ők önállásuak, vagy birtokos szülők, napszámosok, kézművesek és katonák gyermekei, eselédék, mesterlegények és inasok, pásztorok, bojtárok, cigányok stb. Csupán az ágyban fekvő betegek, testi-lelkiileg nyomorékok mentendők fel teljesen, kik közé a járói tudó bénák és világtalanok ne soroztassanak. És az ekként kötelezetteknek valamint teljes elmaradásai, ugy törvényes oknélküli mulasztásai se türessenek, miszerint hanyagságukért ne csupán önmaguk, hanem, mennyiben okai volnaik, még szülők, gazdáik, mestereik is felelősökké tétessenek. Kényszerítési és fenytési esetek a községi hatóságra: ez pedig a járásbíró-ság felügyeletére bizandó. Az iskolák belkormányzata kizárólag illetendi a lelkészi; ki szükség esetére a községi hatóság és járásbíró-ság tevékenységét igénybe veendi: és püspök megyei kormánya által az országos nevelési hatósághoz évenként kétszer a próbavizsgálatok eredményéről értesítést adand épen ugy, mint a köznap iskolák ügyéről adni gyakorlatban van.

A vasárnapi iskolakötelezettek önkénytes szorgalmának ébresztésére nem esekély ösztönül szolgálna, ha magas kormányilag meghatározatnék; mikép a házassulandóknak addig egybekelniök nem szabad, mig próbavizsgálat alá nem vetetnek olvasás, írás, számolat, hit-erköles-tan és egyéb, a gútai fentemlitett értekezletben elsorolt tanulmányokon kívül, még neveléstanból is. *) Mert, ha a föld- és szőlőművelés előleges ismereteket föltételez; ha a juhok, lovak, szarvasmarhák és baromfiak nevelését csak szakértők kezelhetik sikeresen; ha a papi, orvosi, ügyvédi, mérnöki és kézművesi pályákra az illetőknek évekig kell képeztetniök, kik csak akkor nyernek pályaszabadalmat, ha képességüket ügyjártasságuk által igazol-

ják: ezek így lévén, fájdalom látni, a szülői nemes pályára miképen lép föl a sokaság előleges kiképzés, szükséges ismeretek tanulmányozása és képességi vizsgálat nélkül; ez aztán az oka, hogy az Isten legnemesebb teremtményeinek családi nevelése szánandólag elhanyagoltatik, botrányosan elferdítettetik milliök meg milliök kárára. De felesleges volna tárgyunkat bővebben indokolni, midőn magának a józan észnek kívánata az: hogy a családi nevelés erkölcsi rendszerét tanulmányozni, és a leendő nevelőket csak szigorlat után kellene pályaszabadalmazni épen ugy, mint egyéb pályákra lépőkkel történik. Bizonyára hasonértelmű kormányparancs bármiféle eszközöknel is alkalmasabb leendő a vasárnapi iskolákat benépesíteni; mert a házasságra lépni kívánók minden erejüket megfogják feszíteni, csak hogy pályaképtelenekek ne találtassanak. Mellesleg említendő: mikép a szóban lévő képességi vizsgálatot a leendő uri szülőkre is alkalmazandónak vélnök. Nehogy azonban az illő tisztelet megsérteni látszassunk, mellözvén egyéb indokokat, csupán a mindennapi életből merített azon tapasztalást mutatjuk fel: miszerint két nemű uri ifjak között nem kevesen találtatnak, kik noha a regények világában tulságosan is jártasak, de a hit és erköles-tan rendszeres ismeretében, mi nélküli mint leendő szülőknek az erényes nevelésről alapos fogalmuk sem lehet, alantabb állanak a pórfiaknál, pedig ezek tudománya sem épen kielégítő. Ezen okból vehetni aztán észre szembetűnő erkölcsi hiányokat a saloni neveltekben épen ugy, mint a pórfi család körökben: de mi egyik árnyoldalát sem akarjuk részletesen föllebbenteni, hanem csak azt ohajtjuk: hogy hit-és erköles-tanra alapított neveléstan rendeltessék a leendő szülők kiképzésére; mit az alsóbb osztály nyilvános vasárnapi iskolákban, a felsőbb, ha nekie ugy tetszik, magány oktatás után tanulmányozni, de mindenik törvényes polgári tanuk jelenlétében, illető lelkésze által kikérdezettve, próbavizsgálatot adni köteleztessek, mielőtt a tanuk által kiszolgáltandó bizonyítvány következtében a házasságra engedélyt nyerne és ennek folytán az első hirdetés megtörténék.

Azonban, miután a vasárnapi iskolák megnyilhatására szükséges két teremtet megalapítottuk és benépesítettük elméletileg, az a kérdés: mikép fogjuk tanítókkal fölszerelni, ezeket pedig illő díjakkal ellátni? Mert a két terem két tanítót igényel, az eddigi egy helyett; ekként csaknem még egyszer annyi tanítók szükségeltetnek, mint a mennyien ekkorig működtek: és ezek honnét fognak kiállitanni? miután mesterképző intézeteink, noha már évek óta virágzásban állanak, mégis a tanítói személyzet hiányát csak pótolgatták ekkorig, de teljesen ki nem egészíthették: mert a gyakorlat terén nem látjuk-e, mikép 5—6 helyekre szükségeltetnék segéd, és alig jut egyre? Nem különben kántortanítóink részint kettős foglalkozásuk pontosabb teljesítése tekintetéből, részint öregkoruk végett segédet keresve, száz pengő forint mellé élelmezést, lakást s egyéb járulékat ígérnek, és nincs vállalkozó; épen ilyen eset létezik jelenleg P. Ladányon, és hasonlók máshol is létezhetnek; mindezeket tehát figyelembe véve, nem alaptalan lehet sejtelmünk, mikép a megnyilandó vasárnapi iskolákkal tetemes tanítói hiány fog bekövetkezni. Mi ugyan bizton hisszük, mikép nagyméltóságu Főpapjaink jóakaratu buzgalma, áldozati nemes készsége mesterképző intézeteinkben megkettőztetendi a növendék ifjak számát, miszerint vasárnapi iskoláink igényei évek haladtával mindinkább kielégítve leendenek: de az új tanítói állomások díjazásának kérdé-

*) E végre érdemes volna, valamely nemeskeblű ügybarátnak vagy 30 darab es. aranyat pályadíjúl kítüzni egy lehetőleg rövid és mégis tartalomduis kézikönyv kidolgozására, minek czime lenne: „Népszerű neveléstan, leendő szülők használatára.“

se, a forrás és mennyiség szempontjából, mindig olly gordiusi csomó marad, mit Nagy Sándorként ketté vágni lehet, nem pedig megoldani, főleg úgy, hogy a díjazandók kielégítve lennének. Mert hiszen, a mint Francia, Porsosz, és több külső országok példájából tudjuk, a néptanítókat lehetetlen érdemeik szerint díjazni; történjék ez akár közvetlen a nép, akár közvetve a kormány által, utolsó elemeiben a táperő forrása mégis mindig a nép leendő, melly a politikai viszonyok miatt épen olly tulterhelt, mint maga a jóakaratu kormány: ezek szerint a leendő vasárnapi iskolatanítók érdekében csak sovány díjazásra lehet kilátásunk. De egyébkint is, e tekintetben valamint világszerte, ugy hazánkban is annyira méltányosak és igazságosak a néptanítók panasza: hogy irányukban a jobb érzelmű kebeleknak általános részvétre kell ébredniök; miszerint fájdalmas látnunk, a népnevelés szent munkájával foglalkozók mikép fárasztják mellököt reggtől napestig fuladásig tömött teremeikben, még is, keveset kivéve, nehéz anyagi szükséggel küzdeni, szolgálati képtelenségök esetében pedig családjokkal együtt szánandó nyomorba sülyedni kénytelenek. Lehet e aztán rosszalni, ha illy göröngyös és hálátlan pályán működök erélye gyakorta lehangoltatik? Avvagy lehet-e esudálni, ha illetén ellenszenvet ébresztő állomásra ritkán van kedvök vállalkozni azoknak, kik jobb tehetséget éreznek magukban? Egyik eset csak ugy, mint a másik roppant káros a népoktatás szent ügyének! Azonban az egyéni sebek, a már érintett okok miatt, gyógyíthatatlanok lévén, legalább a szent ügy sebeinek orvoslását kelle-ne munkába venni: de e végre sincs gyógyszer egyébhöl, mint a katholika egyház tárában; egyedül az egyház képes a világnak legolcsóbb és lehetőleg legjobb néptanítókat kiállítani. Ott vannak Frankhonban a 36 millió nép-ség teljes tetszését kiérdemlett Iskolatestvérek: Ök szabályaik szerint a legszegényebb falvakba is mennek, még pedig előbb, mint a gazdag városokba, ha előbb meghívattak; mennek pedig mindig hárman, és fizetést sohasem kérnek, hanem a mit találhatnak, vagy önkényesen ajánlatik — családok nem lévén — beérik velé hárman, ha az olly csekélység is, mi egy családost tanítót ki nem elégíthetett, mert a többit koldulással pótolják, mit egy vegez, míg a másik kettő mindig tanít: ök fogadalmas szerzetesek lévén, tudnak vallási elvből, sőt eskü-jök következtében nélkülözni, miszerint vágyaik kevesek, épen azért szükségük is kevesek: és ök Jézus követői lévén, a nyomor sulya alatt el nem csüggednek, le nem hangoltatnak, sőt dicsőségnek tekintik, Istenért és az emberiségért feláldozni magukat, ha talán olly jeles észte-hetséggel birna is egynemellyik, miszerint más pályán a földi nagyság tetőpontjára emelkedhetnék. Bizonyára le-endő vasárnapi iskoláink hangosan kiáltják: „Iskolatestvéreket nekünk!“ És a világnak is, melly a tékozló fiu nyomdokin halad, be kell látnia, hogy előbb utóbb kénytelen az általa gyűlölt és iránta mégis könyö-rületes egyháznak azon fiaira szorulni, kik a családi élet magasztalt boldogságát a földi élet minden kényelmeivel együtt az Isten képeire alkotott lények nevelésének szent ügyeért feláldozva, még mulandó bérré sem számolva, becses szolgálatukért kevés díjjal beérik, nem akar-ván terhelni azokat, kiknek javáért egyéb terheik mellett még a nyomor terhét is nemes elszántsággal szeretetből viselni készek. Mi pedig teljes bizottsággal reméljük; mikép a magyar egyház apostoli buzgalmu bíboros Főpásztor a magasztos érdemeinek koronáját, melly-

nek közepén a Jezsuiták visszahelyezése mint nagybecsi gyémánt kitünőleg ragyog, még egy hasonló drágakövel, t. i. az iskolatestvérek szerzetének behozatalával ékesítendő. Részünkről nyilatkozva, lelkünk mélyéből emelkedik ezen szózat: „Iskolatestvéreket nekünk!“ És e szózatot a kor kívánatai viszhangozzák a katholikus Magyarhon egyik véghatárától a másikig. Ha e szent ohasztás teljesülend: akkor bizonyára a legolcsóbb és mégis legjobb tanítás mellett köznapi és vasárnapi iskoláinknak, sajátlag népnevelésünknek aranykora fog pár évtized mulva felvirulni.*) Némafy.

Katholikus hitélet Bián.

Pap. Na János bácsi, hogy tetszik az idei kalendárium?

János bácsi. Nem híjjába, hogy dicsérte tisztelendő uram, de jó is az. Komán uram arra magyarázta ugyan ezt a dicséretet, hogy a jó kalendáriom vasárt csináljon a tisztelendő urnak a sógora, a ki azokat csinálja.

Pap. Csak ugy beszél komája, a mint érti. Olvastakend a kalendáriom homlokát, a cifra lapnak a végét, ahol ez áll: „Kiadja a Szent-István-Társulat.“ Sógoromnak-e neve ez?

János bácsi. Nem csak ezt, hanem többet is. Azt is tudom, hogy mi az a Szent-István-Társulat. Pista fiam vett már azelőtt egyet a városban, de ezért se sajnáltam a 9 krajezárt.

Hát István bácsi két kalendáriomot is vesz egy esztendőre, egy nem elég?

*) Némafy barátunk szívünköl szöloott, midőn az „Iskolatestvérek“-nek Magyarhonba átültetését indítványozza. Nem csak a hazai, hanem a külföldi hírlapokban is majdnem örökös ezik a panasz, a tanítók rossz ellátatasa miatt. S minthogy e panaszok már számos évek óta tételenek, azt mutatja, hogy nem olly könnyű e bajon segíteni. Magasabb műveltség daczára a néposztály gyermekei körében magát boldognak érezni, s ott is az élet sanyarúságait békevel tűrni, ezt csak roppant aldozatkeszség a tanító részéről bírja meg. De illy aldozatkeszséget családost embertől sem várni, sőt, családja iránti kötelességeinél fogva, még csak kívánni se lehet. Illy aldozatot csak az hozhat, ki család nélkül lévén, minden földi vágyait Jézus szerzetének oltárára letette, ki az aldozatosságát s a szegénységet szerzetesi fogadalommal magának örökségül választotta. Illy tesztület pedig az „Iskolatestvérek és nének“ társulata. Csak nem réghallottuk egy köztünk megfordult francia pap-tól, hogy azon szellemi nagy megújulás, mellyet Franciaországban jelenleg látunk, legnagyobb részt a szegény iskolatestvérek érdeme, kiknek kezében vanna majdnem az összes elemi iskolák Franciaországban. Talán örömet szerzünk Némafy barátunknak, ha neki megírjuk, hogy alig fog eszlatkozni azon reményében, hogy Magyarország bíboros Főpásztoráé leendő jóformán dicsőség, hogy Magyarországon az iskolatestvérek s nének intézete megalapított. Par év előtt egy felső-austriai pap ki az iskolának völklabruki anya-s képző intézete számára itt alaminzat gyűjtögetett, monda nekünk miszerint bíbornok s hgrimas ő eminentiájától intézet számára nem csak tetemes anyagi segítséget nyert, hanem azon biztosítást is, hogy az említett intézetbe kiképeztetés végett néhány hajadont küldend. Adja Isten, hogy ezen intézet Magyarhonban is mielőbb gyökeret verjen, mellynek megszámitatlan sikere lenne. Akkor aztán eljövend azon ország, melly után olly sokan sopánkodnak kik a hírlapokban örökké csak azt éneklük: „Népnevelés jöjjön el a te országod.“ ugy hogy az embernek akarata nul le eszébe jut a költő szava: „— — felsívit, bár csak egyszer tenne is már valamit!“ Szerk.

János bácsi. Kettőt ám, mert az egyikét a tűzbe tottam, hiszen ez olly átkozott rosz, hogy alig találtam benne valamit, a min épültem volna. Azt pedig nem tűröm még a házamnál sem, a ki a hitemet bántja.

Pap. Ki mondta kendnek ezt?

János bácsi. Mikor a tisztelendő urát a kezembe vettem, kinyitlak szemeim, és átláttam, hogy mennyit érthat az együgyű falusi embernek a rosz és vallástalan kalendáriom.

Pap. Most látja kend, hogy nem sógoromat akartam gazdagítani, hanem a jó ezélt elősegíteni és a Szent-István Társulatot megismertetni a még romlatlan falusi néppel. Azon rosz emberek pedig, a kik ezt beszéltek kendnek, azok mind ollyan paggyüölők, mint a János gazda az idei kalendáriomban, a ki csak az iránt volt mindég: hogy minek minden falunak az a drágulatos pap. Nemde? Avagy talán nem olvasta még azt a szép párbeszédet az iskolamester és János gazda között?

János bácsi. De még háromszor is, mert malmomra beszélt a mester uram. Ugyanesak helyesen odamondta a János gazdának, de meg is köszönte neki. Csak lakott vo na Bián, tudom, hogy másképp beszélt volna az a helyke János gazda. Biz jó mondja a mester ur: egy pap nélküli, magára hagyott község nem egyéb, mint egy nyáj pásztor nélkül.

Pap. János bácsi csak föltilál mindent, a mi malmára lenne.

János bácsi. Biz malmomra lenne ez; mert magam is szeretném, ha tulajdon papja lenne helységünknek, a hol annyi a má-hitű.

Pap. Nagyon könnyen megy ez, csak ki kell nyitni az erszényt.

János bácsi. Ki ám, de a községünkke egymaga nehezen futja meg azt; csak kapnánk valamit az uraságoktól is!

Pap. Lásza kend, azt tartják most az uraságok és patronusok: a ki a nyertes, az kölcsön is, a mi nagyon természetes. Azelőtt az uraságok csináltatták a falu templomát és iskoláját; a mi sok helyen megszűnt, mióta robot és dézsma nincs.

János bácsi. Elhiszem tisztelendő uram; ha másra nem kellene, de az a porzió, meg az a drága világ, meg az a más mindenféle!

Pap. Na semmi az. Csak kaparjunk és takarjunk, jut majd erre is; majd ad a jó Isten. Lám vegyünk csak példát az új világról, Amerikáról, a hol nem az urodalom építi a templomokat, plebániákat és iskolákat: hanem a szegény nép, s erre nem ezerekben adja a pénzt, hanem krajczáronként. Vegyük csak a szomszéd Németországot, a hol egy különös társaság vagon, sz. Bonifác-társulat neve alatt; ez krajczáronként gyűjti a nagy költségeket, hogy templomot, plebániát és iskolát kapjanak azokath. testvereik, a kik mindezek nélkül szétszórva laknak a máshitű atyafiak között, és a kik rövid idő alatt 22 plebániát és valami 30 iskolát nyertek ezen összekoldult fil-lérekből.

János bácsi. Hogy tudtak annyit összeszedni?

Pap. Hát ugy, hogy összeálltak egy társaságba, mindenki adott aztan egypár krajczárt holnaponként, ezenkívül koldultak is a gazdagoknál; s így bejött a pénz.

János bácsi. Ezek még jobb keresztények lehetnek nálunknál; hisz mi még nem is értjük ezt a mesterséget!

Pap. De hogy nem értjük; lásza kend, ugyanazt tettük nem régen mi is itt Bián mikor szegény templomunkra és egyéb szent czelokra adakoztunk.

János bácsi. Biz mond valamit tisztelendő uram, ennyi pénzt nem vártam volna nálunk.

Egyházi. S tudja-e János bácsi, hogy mennyi?

János bácsi. Én tölem kérde kend? Hisz kend járt a templomatyával házról házra, kend vitte a számadást, kendnél van a plebánia fundatiójára összeoldult bor is, és mégis tölem kérde azt? Csak mondja meg kend, mennyi?

Egyházi. Hát nem több mint 580 pfrt. 55 kr. Ugyanis az új fekete bársony pluvialéra és halotti teretere bejött 61 ft 3 kr. egy öntött vasból való iskola-keresztre az inspectorné asszonyságtól: 2 pft, a chinai gyermekek számára: 1 ft 30 kr. az Oltári-szentség előtt égő lámpa fundatiójára obligatiókban: 300 frt, a Bécsben megvásárolt új ünnepi pluvialé, velum, biretum, betegek gyógytársaalkalmával használandó zaesko, kapszulával és a szenteltvíz hintővel, 39 pft, 37 kr.; a jövő plebánia-fundatióra: 76 frt, 45 pkr.

János bácsi. Na e már sok, ennyit nem vártam volna kis községünkben; kivált a plebánia-fundatióra.

Egyházi. Biz én sem de jó az Isten. Szegény szüretünk volt az ideán, és mégis a 20 akót fölülmulta a bo-rocska, a mit összeszedtünk. Még a református atyafiak és megkínáltak és adtak anélkül, hogy kértünk volna. A bort ellicizáltuk 97 pfton. Ehhez járultak a templom ajtajánál fölállított perzselybe bejött fillérek és egyéb adakozások, aztán meg az offertorium, a mit minden ujhoid vasárnap tartunk. S ha valaki elmaradt az offertoriumnál, azt még a házban is fölkerestük a perzselylyel. Lásza kend, így keletkezett ám nálunk a plebánia-fundatio.

János bácsi. Csak kár, hogy előbb nem tettük ezt, mikor még olesőbb világ és jobb esztendők valának, tudom, hogy eddig mindenünk lenne, anélkül, hogy érezt volna valaki.

Pap. Aligha sokat nem adott János bácsi; talán még szükségét is szenvedt kend, hogy ugy beszél?

János bácsi. Nem én, édes tisztelendő uram, noha mindenre adtam. Ha más fertály vagy félakó számra pazarolhatja a bort az ivó pajtásokra, vagy ha forintonként adhatja ki a pénzt a lakomákra vagy más hiábavalóságokra: ugy hiszem, hogy az Istennek is dukál valami. Aztán meg könnyebben adok valamit-azt a természetesből, mint készpénzben: mer biz ez szűken van a falusi embernél.

Pap. S elhiszi kend, hogy több jár be így, mintha csak pénzt koldultunk volna; noha a pénz-adásban sem volt az utó-ó a ti községtek.

Egyházi. Igaz, hogy nálunk is vannak pénzimádók, de ha ezután is így adunk, fogadom, hogy a kamatra kiadott plebánia-fundatio pénz nagyon hamar fog nagyobodni, kivált ha egyesült erővel működünk, a mint kiki megbirja.

Pap. Jó mondja kend, egyesült erővel sokat tehetünk; legfőképp illeten sz. Bonifác-féle társaság által, a mint már említettem. Jobbat nem gondolhattak ki a német atyánkfiai. S kívánatos lenne, hogy hazánkban is találkoznék valaki, a ki olly társulatokat alapítana a máshitűek között lakó katolikusoknál, teszem minálunk is Bián, s fogadom, hogy sok pásztor nélküli nyáj pásztor nyerne, egyházunk pedig gyarapodnék.

János bácsi. Ugy ám, de ez sok nehézséggel jár ám tisztelendő uram; nem ollyan a falusi ember, hogy illyenre adna.

Pap. De hogy nem ad. Mindenki adhat apródonként, ha még olly szegény is, csak akarhatja legyen. Lám községtek kicsiny és mégis mennyi jött már össze adakozás útján a szeretet oltárára? Hát ha még fennálló társaság

lenne! S ha erre lehetett, úgy másra is lehet, ha nem is pénzt mindég. Lehetne teszem: gabonát vagy kukoriczát vagy szüretkor bort is adni. Vagy ha valaki meghalna, testátni is lehetne erre a kontóra. Aztán egy kis pénze is van olykor a falusi embernek; ebből is adhat néhanéha egyikét krajezárt, teszem: minden holnapban offertorium alkalmával.

János bácsi. De mit mondanak majd az emberek? Lám itt a szomszéd helységben is van egy társaság, vagyis, a mint az odavaló németek nevezik, Bruderschaft; de tudja az Isten, nagyon furcsákat beszélnek róluk. A tisztelendő ur jót fog állani arról, hogy bennünket is nem bántanak nyelvükkel, ha társaságba lépünk?

Pap. Erről nem állok jót, ha csak lakatot nem ütünk az illy rosz emberek számára. Igen ezek rosz katolikusok is; mert kikelnek az egyháznak áldásdus intézményei ellen; t. i. a társulatok ellen, mellyeket mindig pártolt az egyház, ha ezélektől el nem tértek. Sőt maga az egyház látható feje, a szentséges atya, IX. Pius római papa még áldását is adta rájuk, és kívánja azok terjesztését. A mi dicsőn uralkodó fejedelmünk, ő es. kir. apost. Főlsége pedig minden módon támogatja és segíti azokat. A mit illy nagy férfiak pártolnak, hogy lehet az rosz, hogy lehet az furesa, a mint kend mondja, vagy hallotta?

János bácsi. E már más; így már meguyugszom. De ki megy elő a kolomppal, ki vállalja föl ezt a nagy teher, és ki akasztja nyakába a koldustarisznyát?

Pap. Az első a lelkipásztor, a ki jó tanácsosul utba igazítsa hiveit, sőt segítse is; szükséges továbbá, hogy az egyházi, és az új rendeletek szerint, a világi hatóságokhoz is folyamodjék a község engndelemért, és ha lenne valami a társulatból, még jóváhagyásért is. A mi pedig a teher illeti, ez legkevesebb baj; mert minden községben találkozik ember, a ki áldozatot hoz a köjöért, sőt másokat is megkér, hogy adjanak.

János bácsi. Rám is, és még más hetvenötre számolhat községünk, s tudom, hogy más is akad.

Egyházi. Na én sem maradok el. Csak adná az Isten, hogy egy sz. Bonifác-féle társulat alakulna nálunk. Ez sokat tehetne nem csak a jövő plebániánkra, hanem a templomra nézve is. Mert a mostani csak kápolna; és még ez sem a mienk, hanem az uraságnak a várkapolnája. A jó akarat meg van nálunk, még csak az egyházi és a világi hatóságoktól az engedély szükséges, s akkor meg lenne a sz. Bonifác-féle társaság. P.

ISTEN VELÜNK!

Bibornok s hgprimás Ő Eminentiaja által az esztergomi papnöveldeben megürült hittani tanszékre kegyesen kineveztetvén, jelen száma a „Kath. Néplap“-nak az utolsó, melly szerkesztőségem alatt jelenik meg. Azon öt év leforgása alatt, míg a Szent-István-Társulat által kezeimre bízott ezen katolikus csemetét plántáltam, a részvét olly számos bizonyítványait vettem a kath. írók s község részéről ez ügy iránt, hogy

részvétükön saját buzgóságom új s új lángra gyulladt. Fogadják mindezért legőszintébb köszönetemet, s legyenek meggyőződve, hogy míg élek, mindig becses emléken fogom tartani ama lelki kapcsolatot, melly több évek lefolyása óta közöttünk fenállott. Az Isten fizessen meg mindazoknak, kik dolgozataikkal, tudósításokkal segítettek a kath. hitélet terjesztésében. Legyenek meggyőződve, hogy ha a szegénynek nyújtott pohár viznek meg van a maga érdeme: bizonyára az örökélet könyvébe fel van írva azon lelki táplálék is, mellyet ők a lelki élet kenyere után éhezőknek nyújtottak. Felkérem t. dolgozó társaimat, hogy e lapokat ezentul is becses czikkeikkel felkeresni sziveskedjenek. Névszerint a t. bódvai s sziraki kurátor urakat megkeresem, hogy folytassák megkezdett tanulságos levelezéseiket, mellyektől a Néplap közönsége méltán sok jót várhat. Végül összes t. Olvasóinkat az Isten oltalmába, magamat pedig ajtatos emlékkükbe ajánlom. Isten velünk! Blümelhuber.

Különfélek.

A szeplőtelen Szűznek képe csak fehér vasárnaptól kezdve kapható: ft. Szántóti Antal prépost s pestbelvárosi plebános urnál.

Kegyes adományok. A sz. gyermekség társulatnak: A kalocsei főmegyei papság 120 frt. Loránd Sándor, horgosi plebánoshelyettes végrendeletileg 10 frt. Amerikai missionak: Loránd Sándor végrendeletileg 10 frt. Afrikai missionak: Úgyanaz 10 frt.

Nyílt posta. Nt. D. . . . s Zs. urnak A. . . . n. A küldeményt megkaptam. Okajtatás a szerkesztésben utódom teljesíteni fogja, mint bizton reménylem.

Összes t. dolgozó társaimnak. Az eddig meg nem jelent összes kéziratokat a szerkesztésben utódomnak átfogom szolgáltatni. Szerk.

Pályázat.— Kántor- és tanítói állomásra. Vác-megyei Csepő anyagyházhoz tartozó Szelevény községében kántor- és tanítói állomás szerveztetvén, annak betöltésére pályázat hirdettetik, ollyformán: hogy az azt elnyerni szándékozók kellő bizonyítványokkal ellátva f. e. ápril hó 19-ik napjáig a csepői plebánosnál magukat bejelenteni kötelesek: Ezen állomás alapja, tisztos lakáson és elegendő fűtenivalón kívül, mintegy 220 pengő forintra rug. Kelt Cibakházán 1855-ik évi mártiushó 19-én.

Schidlík Mihály,
alesperes, plebános és tanodai felügyelő.

— Pereg helységében a kántor-tanító-jegyzői állomás megüresülvén, annak betöltésére a pályázat jövő ápril hó 18-ik napján fog megtörténni; akkorra tehát a pályázni ohajtók a szükségelt erkölcsi, képezdei, és politikai bizonyítványokkal ellátva, a plebánián alulirtnál jelentkezzenek. Kelt Peregen, mártiushó 21-én 1855.

Szabó József, tanfelügyelő.

Kiadja a „Szent-István-Társulat,“ szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1855. Nyomatja HERZ JÁNOS, országot 6. sz.